महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास विभाग

राज्य व्यवस्थापन कक्ष – ग्रामीण गृहनिर्माण

महा आवास अभियान-ग्रामीण

विभाग - ग्राम विकास विभाग,महाराष्ट्र शासन

वैशिष्ट्ये - केंद्र पुरस्कृत प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व राज्य पुरस्कृत विविध आवास योजनांना गतिमान करणे व गुणवत्ता वाढीसाठी राज्यात राष्ट्रीय आवास दिनाचे औचित्य साधून दि. २० नोव्हेंबर २०२० ते २८ फेब्रुवारी २०२१ या १०० दिवसांच्या कालावधीत "महा आवास अभियान-ग्रामीण" ची अंमलबजावणी.

उद्देश -

- ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांना गती देणे.
- योजनांमध्ये शासकीय यंत्रणेबरोबरच समाजातील सर्व घटकांचा सहभाग वाढविणे.
- नाविण्यपूर्ण उपक्रम राबवून गृहनिर्माण क्षेत्रामध्ये गुणवत्ता वाढविणे.
- लाभार्थ्यांसाठी शासनाच्या विविध योजनांचा कृतिसंगम (Convergence) घडवून आणणे
- भागधारकांची क्षमता बांधणी व जन जागृतीव्दारे लोक चळवळ उभी करणे.

अभियान कालावधित राबवायचे उपक्रम -

- भूमीहीन लाभार्थ्यांना जमीन उपलब्ध करुन देणे.
- घरकुलांच्या उद्दिष्टांप्रमाणे १०० टक्के मंजूरी देणे.
- मंजूर घरकुलांना पहिल्या हप्त्याचे १०० टक्के वितरण करणे.
- उद्दिष्टानुसार १०० टक्के घरकुलाचे काम पूर्ण करणे.
- घरकुलांच्या आर्थिक उद्दिष्टांची पूर्तता करणे.
- प्रलंबित घरकुले (Delayed Houses) पूर्ण करणे.
- ग्रामीण गवंडी प्रशिक्षण पूर्ण करणे.
- संकल्प घरकुल (Demo House) उभारणे.
- लाभार्थ्यांचे आधार सिडींग १०० टक्के पूर्ण करणे.
- नाविन्यपूर्ण उपक्रमांची अंमलबजावणी करणे.

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास विभाग

राज्य व्यवस्थापन कक्ष – ग्रामीण गृहनिर्माण

प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण

विभाग - ग्रामीण विकास मंत्रालय, भारत सरकार

उद्देश - सर्वांसाठी घरे - २०२२ (Housing for all by 2022)

वैशिष्ट्ये -

- ग्रामीण भागातील कच्चे घर/बेघर कुटुंबांना पक्के घर देणे
- घरकुलाचे किमान २६९ चौ.फू. चटई क्षेत्रात स्वयंपाक घर व शौचालयासह बांधकाम.

लाभार्थी निवड - सामाजिक, आर्थिक व जात सर्व्हेक्षण (SECC-2011) माहितीच्या आधारे ग्रामसभेमार्फत तयार केलेल्या कायमस्वरुपी प्रतिक्षा यादी (PWL) मधून.

अर्थसहाय्य -

- केंद्र व राज्य निधी वाटपाचे प्रमाण ६०:४०
- सर्वसाधारण क्षेत्रात रू. १.२० लक्ष व नक्षलग्रस्त/डोंगराळ क्षेत्रात रू. १.३० लक्ष प्रति लाभार्थी
- मनरेगा अंतर्गत ९०/९५ अकुशल मनुष्यदिवसांची मजूरी रू. १८,०००/-
- स्वच्छ भारत मिशन (ग्रामीण) अंतर्गत शौचालयासाठी रू. १२,०००/- अनुदान

ग्राम विकास विभाग

राज्य व्यवस्थापन कक्ष - ग्रामीण गृहनिर्माण

रमाई आवास योजना

विभाग - सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,महाराष्ट्र शासन

उद्देश - राज्यातील अनुसूचित जाती (SC) व नवबौध्द घटकांसाठी घरकुल योजना

वैशिष्ट्ये - घरकुलाचे किमान २६९ चौ.फू. चटई क्षेत्रात स्वयंपाक घर व शौचालयासह बांधकाम.

लाभार्थी निवड - ग्रामसभेने शिफारस केलेल्या लाभार्थी यादीतून जिल्हास्तरीय समितीमार्फत अंतिम निवड.

अर्थसहाय्य -

- १००% राज्य पुरस्कृत योजना.
- सर्वसाधारण क्षेत्रात रु. १.२० लक्ष व नक्षलग्रस्त/डोंगराळ क्षेत्रात रु.१.३० लक्ष प्रति लाभार्थी
- मनरेगा अंतर्गत ९०/९५ अकुशल मनुष्यदिवसांची मजूरी रु.१८,०००/-
- स्वच्छ भारत मिशन (ग्रामीण) अंतर्गत शौचालयासाठी रु.१२,०००/- अनुदान

ग्राम विकास विभाग
राज्य व्यवस्थापन कक्ष – ग्रामीण गृहनिर्माण

शबरी आवास योजना

विभाग - आदिवासी विकास विभाग,महाराष्ट्र शासन

उद्देश - राज्यातील अनुसूचित जमाती (ST) घटकांसाठी घरकुल योजना

वैशिष्ट्ये - घरकुलाचे किमान २६९ चौ.फू. चटई क्षेत्रात स्वयंपाक घर व शौचालयासह बांधकाम.

लाभार्थी निवड - ग्रामसभेने शिफारस केलेल्या लाभार्थी यादीतून जिल्हास्तरीय समितीमार्फत अंतिम निवड.

अर्थसहाय्य-

- १००% राज्य पुरस्कृत योजना.
- सर्वसाधारण क्षेत्रात रू. १.२० लक्ष व नक्षलग्रस्त/डोंगराळ क्षेत्रात रू.१.३० लक्ष प्रति लाभार्थी
- मनरेगा अंतर्गत ९०/९५ अकुशल मनुष्यदिवसांची मजूरी रू.१८,०००/-
- स्वच्छ भारत मिशन (ग्रामीण) अंतर्गत शौचालयासाठी रू.१२,०००/- अनुदान

ग्राम विकास विभाग
राज्य व्यवस्थापन कक्ष - ग्रामीण गृहनिर्माण

आदिम आवास योजना

विभाग - आदिवासी विकास विभाग,महाराष्ट्र शासन

उद्देश - राज्यातील कातकरी, माडिया गोंड व कोलाम जमातीसाठी घरकुल योजना

वैशिष्ट्ये - घरकुलाचे किमान २६९ चौ.फू. चटई क्षेत्रात स्वयंपाक घर व शौचालयासह बांधकाम अपेक्षित.

लाभार्थी निवड - ग्रामसभेने शिफारस केलेल्या लाभार्थी यादीतून जिल्हास्तरीय समितीमार्फत अंतिम निवड.

अर्थसहाय्य -

- १००% राज्य पुरस्कृत योजना.
- सर्वसाधारण क्षेत्रात रु. १.२० लक्ष व नक्षलग्रस्त/डोंगराळ क्षेत्रात रु. १.३० लक्ष प्रति लाभार्थी
- मनरेगा अंतर्गत ९०/९५ अकुशल मनुष्यदिवसांची मजूरी रु.१८,०००/-
- स्वच्छ भारत मिशन (ग्रामीण) अंतर्गत शौचालयासाठी रु. १२,०००/- अनुदान

ग्राम विकास विभाग
राज्य व्यवस्थापन कक्ष - ग्रामीण गृहनिर्माण

यशवंतराव चव्हाण मुक्त वसाहत योजना

विभाग - इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, महाराष्ट्र शासन

उद्देश - विमुक्त जाती भटक्या जमाती या प्रवर्गातील घटकांसाठी घरकुल योजना

वैशिष्ट्ये -
- किमान १० कुटुंबासाठी सामूहिक योजना राबवून प्रती लाभार्थी घर बांधण्यास आणि सदरहू वसाहतीला सर्व नागरी सुविधा उपलब्ध करुन देणे अथवा वैयक्तिक लाभ देणे.
- घरकुलाचे किमान २६९ चौ.फू. चटई क्षेत्रात स्वयंपाक घर व शौचालयासह बांधकाम अपेक्षित.

लाभार्थी निवड - जिल्हास्तरीय समितीकडून निवड

अर्थसहाय्य -
- १००% राज्य पुरस्कृत योजना.
- सर्वसाधारण क्षेत्रात रु. १.२० लक्ष व नक्षलग्रस्त/डोंगराळ क्षेत्रात रु. १.३० लक्ष
- योजनेंतर्गत १० लाभार्थ्यांच्या वसाहतीकरीता रक्कम रु. ४४.३१लक्ष विभागामार्फत उपलब्ध.
- मनरेगा अंतर्गत ९०/९५ अकुशल मनुष्यदिवसांची मजूरी रु.१८,०००/-
- स्वच्छ भारत मिशन (ग्रामीण) अंतर्गत शौचालयासाठी रु. १२,०००/- अनुदान

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास विभाग

राज्य व्यवस्थापन कक्ष – ग्रामीण गृहनिर्माण

अटल बांधकाम कामगार आवास योजना (ग्रामीण)

विभाग - उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, महाराष्ट्र शासन

उद्देश - ग्रामीण भागातील नोंदीत (सक्रीय) बांधकाम कामगारांसाठी घरकुल योजना

वैशिष्ट्ये - घरकुलाचे किमान २६९ चौ.फू. चटई क्षेत्रात स्वयंपाक घर व शौचालयासह बांधकाम अपेक्षित.

लाभार्थी निवड - जिल्हास्तरीय समितीकडून निवड

अर्थसहाय्य -

- १००% राज्य पुरस्कृत योजना.
- प्रति घरकुल रु. १.५० लक्ष अर्थसहाय्य

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास विभाग

राज्य व्यवस्थापन कक्ष – ग्रामीण गृहनिर्माण

पारधी आवास योजना

विभाग - आदिवासी विकास विभाग,महाराष्ट्र शासन

उद्देश - राज्यातील पारधी समाजातील घटकांसाठी घरकुल योजना

वैशिष्ट्ये - घरकुलाचे किमान २६९ चौ.फू. चटई क्षेत्रात स्वयंपाक घर व शौचालयासह बांधकाम अपेक्षित.

लाभार्थी निवड - ग्रामसभेने शिफारस केलेल्या लाभार्थी यादीतून जिल्हास्तरीय समितीमार्फत अंतिम निवड.

अर्थसहाय्य -

- १००% राज्य पुरस्कृत योजना.
- सर्वसाधारण क्षेत्रात रु. १.२० लक्ष व नक्षलग्रस्त/डोंगराळ क्षेत्रात रु.१.३० लक्ष प्रति लाभार्थी
- मनरेगा अंतर्गत ९०/९५ अकुशल मनुष्यदिवसांची मजूरी रु.१८,०००/-
- स्वच्छ भारत मिशन (ग्रामीण) अंतर्गत शौचालयासाठी रु.१२,०००/- अनुदान

सत्यमेव जयते
महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास विभाग
राज्य व्यवस्थापन कक्ष – ग्रामीण गृहनिर्माण

पंडित दीनदयाळ उपाध्याय घरकुल जागा खरेदी अर्थसहाय्य योजना

विभाग - ग्राम विकास विभाग,महाराष्ट्र शासन

उद्देश - केंद्र व राज्य पुरस्कृत ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांतर्गत घरकुलास पात्र परंतु घरकुल बांधकामासाठी भूमीहीन लाभार्थ्यांस जागा खरेदी करण्यासाठी अर्थसहाय्य देणे.

वैशिष्टचे - घरकुलासाठी किमान ५०० चौ. फू. जागा उपलब्ध करून देण्यात येते.

लाभार्थी निवड - तालुकास्तरीय समितीच्या मान्यतेने

अर्थसहाय्य -
- १००% राज्य पुरस्कृत योजना.
- प्रति लाभार्थी ५०० चौ.फू. पर्यंत जागा खरेदीसाठी रुपये ५०,०००/- अर्थसहाय्य
- जिल्हाधिकारी व शासनाकडून उपलब्ध झालेल्या शासकीय /संपादित जागा आणि ग्राम पंचायत अंतर्गत गावठाण हद्दीत येणारी जागा विनामूल्य उपलब्ध करण्यात येते.

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास विभाग

राज्य व्यवस्थापन कक्ष – ग्रामीण गृहनिर्माण

ग्रामीण भागातील निवासी अतिक्रमणे नियमानुकूल करणे

विभाग - ग्राम विकास व पंचायतराज विभाग,महाराष्ट्र शासन

उद्देश - ग्रामीण भागातील लाभार्थ्यांना दि.०१/०१/२०११ पूर्वीचे अतिक्रमित निवासी जागा अतिक्रमण नियमानुकूल करुन उपलब्ध करुन देणे.

वैशिष्टये -

- गायरान, वन जमिनी, सार्वजनिक वापरातील जमिनी व वास्तव्यास अयोग्य जमिनी वगळून इतर शासकीय जमिनी वरील अतिक्रमणे सध्या आहे त्या ठिकाणी नियमानुकूल करणे.
- तसे करणे शक्य नसल्यास, अशा अतिक्रमणांचे पर्यायी जागेत पुनर्वसन करणे.
- गावाच्या हद्दीतील अतिक्रमित जागेचा आराखडा (Layout) तयार करणे.

शुल्क आकारणी - अतिक्रमणाच्या वेगवेगळ्या प्रकरणी निवासी प्रयोजनार्थ नियमानुकूल शुल्क, जागेच्या प्रचलित वार्षिक मूल्यदर तक्त्यानुसार शुल्काच्या गुणन पद (Multiplication Factor) खालील प्रमाणे आकारण्यात येते.

प्रकार	क्षेत्र	दि. ०१/०१/२००० पूर्वीची	दि. ०१/०१/२००० ते दि. ०१/०१/२०११
अतिक्रमित कुटूंबाच्या सदस्याच्या नावे पर्यायी घर नसेल तर	५०० चौ.फू. पर्यंत	०	०.५०
	५०० ते २००० चौ.फू. पर्यंत	१	१.५०
अतिक्रमित कुटूंबाच्या सदस्याच्या नावे पर्यायी घर असेल तर	५०० चौ.फू. पर्यंत	१	१.५०
	५०० ते २००० चौ.फू. पर्यंत	१.५०	१.५०

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास विभाग

राज्य व्यवस्थापन कक्ष - ग्रामीण गृहनिर्माण

- प्रभावी संनियंत्रण व मूल्यमापन
- सर्व भागधारकांची क्षमता बांधणी
- जन जागृतीसाठी माहिती, शिक्षण व सवांद उपक्रम
- सर्व विभाग व संस्थांशी समन्वय
- शासनास धोरणात्मक निर्णय घेण्यासाठी मदत

राज्य व्यवस्थापन कक्ष ग्रामीण गृहनिर्माण

- प्रधानमंत्री आवास योजना ग्रामीण
- शबरी आवास योजना
- पारधी आवास योजना
- आदिम आवास योजना
- पंडित दीनदयाळ उपाध्याय घरकुल जागा खरेदी अर्थसहाय्य योजना
- अतिक्रमणे नियमानुकूल करणे
- यशवंतराव चव्हाण मुक्त वसाहत योजना
- अटल बांधकाम कामगार आवास योजना (ग्रामीण)
- रमाई आवास योजना